

Тема 5

Державне та споживче інвестиційне кредитування

1. Зміст і характеристика державного інвестиційного кредитування
2. Державне інвестиційне кредитування фізичних осіб

Особливе місце серед форм інвестиційного кредиту і посідає державний кредит. Ця форма кредиту безпосередньо обслуговує економічні інтереси підприємств, опосередковуючи зв'язки між державою та всіма суб'єктами економіки.

Споживчий кредит також відіграє значну роль у формуванні і платоспроможного попиту населення. Він впливає на розвиток економіки держави, полегшує процес реалізації продукції, прискорюючи отримання прибутку і доходів державного бюджету. Визначення державою умов надання споживчого кредиту допомагає регулювати грошовий обіг у країні.

1. Зміст і характеристика державного інвестиційного кредитування

Державний інвестиційний кредит — це сукупність кредитних відносин, в яких кредитором виступає держава, а позичальником — підприємства, найчастіше ті, які належать до державної форми власності. Він надається на капітальні вкладення виробничого призначення шляхом бюджетних позичок безпосередньо міністерствам і відомствам, іншим державним органам Виконавчої влади для фінансування підприємствами, організаціями та об'єднаннями через банківські установи об'єктів, будівництво яких тільки починається на конкурсній основі, а також для фінансування раніше початих перспективних будов, технічного переоснащення та реконструкції діючих підприємств, які належать до державної власності, за пріоритетними напрямками економіки України.

Сьогодні в Україні державне кредитування будівництва та об'єктів виробничого призначення здійснюється за рахунок коштів Інвестиційного фонду України, сформованого за рахунок державного бюджету.

Обсяг державного кредитування і його напрями визначаються

державною політикою.

Об'єкти будівництва, що споруджуються за рахунок державних централізованих, а також коштів місцевих бюджетів, фінансуються виключно з рахунків фінансування капітальних вкладень. Витрати коштів із цих рахунків мають цільовий характер.

Фінансування капітального будівництва здійснюється через установи банків. Перелік уповноважених банків, яким надається право на обслуговування державних бюджетних коштів, визначається Кабінетом Міністрів України і Національним банком України.

Кредитування капітальних вкладень на поворотних засадах проводиться підприємствами, об'єднаннями та організаціями на основі довгострокових кредитних договорів між державою (в особі Міністерства фінансів) і міністерствами, іншими центральними і місцевими органами виконавчої влади — позичальниками.

Державне кредитування капітального будівництва здійснюється згідно з Положенням про державне кредитування будов і об'єктів виробничого призначення, затвердженим наказом Міністерства фінансів і Міністерства економіки з урахуванням змін і доповнень від 26 червня 1996 р. № 128/79.

Фінансування будов і об'єктів виробничого призначення (природоохоронних об'єктів) за рахунок державних централізованих капітальних вкладень здійснюється в обсягах, визначених відповідними Переліками важливих будов виробничого призначення і природоохоронних об'єктів у складі Державної програми.

Включення будов до Державної програми є державною гарантією безперервного їх фінансування протягом року.

Формування цих Переліків здійснюється в такому порядку:

а) Міністерство економіки визначає та доводить до відома державних замовників попередні обсяги державних централізованих капітальних вкладень. Міністерства, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади — замовники на підставі попередніх обсягів державних централізованих

капітальних вкладень визначають і подають Міністерству економіки Переліки будов і об'єктів, які фінансуються за рахунок коштів державного бюджету. Міністерство економіки уточнює обсяги капітальних вкладень з урахуванням прийнятого бюджету, розмір і джерела їх фінансування по кожній будові та об'єкту і подає зазначені вище Переліски на затвердження Кабінету Міністрів України у складі Державної програми;

б) Міністерство економіки у двотижневий термін після затвердження Державної програми повідомляє обсяги державних ^централізованих капітальних вкладень та Переліки будов і об'єктів, що фінансуються за рахунок державного бюджету, міністерствам, іншим центральним і місцевим органам виконавчої влади — замовникам, центральним установам банків та у зведеному вигляді Міністерству фінансів, Головному управлінню державного казначейства та Державному комітету зі статистики;

в) Міністерства, інші центральні та місцеві органи виконавчої (влади — замовники у двотижневий термін після затвердження Державної програми затверджують обсяги державних капітальних вкладень та Переліки будов і об'єктів, що не увійшли до складу Державної програми і споруджуються із залученням коштів державного бюджету, визначають конкретних забудовників, які організують проведення конкурсів (тендерів) для будов, що розпочинаються, й укладають на їх підставі контракти (договори). Зазначені Переліки будов виробничого призначення (природоохоронних об'єктів) після затвердження погоджуються з Міністерством економіки.

У невиробничих галузях державні централізовані капітальні вкладення розподіляються міністерствами, іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади — замовниками, виходячи із встановлених їх обсягів, для забезпечення виконання завдань щодо введення в експлуатацію об'єктів соціально-культурної сфери відповідно до показників Державної програми.

Фінансування витрат на придбання устаткування, яке не вхопить до кошторису будов та об'єктів, що споруджуються з використанням державних

централізованих капітальних вкладень, здійснюється у межах річних обсягів, що виділяються міністерствам, іншим центральним та місцевим органам виконавчої влади — Замовникам за погодженням із Міністерством економіки.

Фінансування проектних робіт, що виконуються за рахунок державних бюджетних коштів, а також витрат на проведення конкурсів (тендерів), консервацію (розконсервацію) об'єктів здійснюється в межах загальних обсягів капітальних вкладень замовника.

Порядок відкриття та оформлення кредитування державних капітальних вкладень. Кредитування державних централізованих капітальних вкладень за рахунок державного бюджету проводиться Міністерством фінансів, Головним управлінням державного казначейства шляхом перерахування міністерствам, іншим центральним та місцевим органам виконавчої влади — замовникам коштів згідно з планами фінансування.

Титульні списки будов, які споруджуються за рахунок коштів державних підприємств і організацій, та титульні списки об'єктів не виробничого призначення, будівництво яких здійснюється за рахунок державних капітальних вкладень, а також плани технічного переозброєння діючих підприємств, роботи по яких здійснюються за рахунок державних капітальних вкладень, затверджуються міністерствами, іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади — замовниками або у встановленому ними порядку.

Міністерства, інші центральні та місцеві органи виконавчої Ради щоквартально подають до Міністерства фінансів інформацію про використання державних централізованих капітальних вкладень.

Кошти, що вивільнилися, перераховуються комерційними банками на рахунок Інвестиційного фонду України для повернення їх у Державний бюджет.

Контроль за цільовим використанням бюджетних позичок на

фінансування капітального будівництва здійснюють Міністерство фінансів, Головне управління державного казначейства, міністерства, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади — замовники і фінансуючі установи банків.

Контроль за додержанням строків будівництва об'єктів, передбачених Державною програмою, здійснює Міністерство економіки та міністерства, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади — замовники.

2. Характеристика державного інвестиційного кредитування фізичних осіб

Споживчий інвестиційний кредит — це кредит, який надається тільки в національній грошовій одиниці фізичним особам — резидентам України на придбання з інвестиційною метою нерухомості, споживчих товарів тривалого користування. Він надається на виплат, якщо інше не передбачено умовами кредитного договору. Сутнісна ознака споживчого інвестиційного кредиту — кредитування інвестиційних заходів фізичних осіб, зокрема на:

а) будівництво:

- індивідуальних житлових будинків з надвірними будівлями;
- будинків у сільській місцевості, що не є основним житлом, і будинків дачного типу та благоустрій садових ділянок;
- надвірних будівель для утримання худоби та зберігання сільгосппродуктів, літніх кухонь, теплиць, майстерень, накриттів тощо;
- гаражів;

б) купівлю:

- індивідуальних житлових будинків з надвірними будівлями;
- квартир у житлових будинках;
- будинків дачного типу та будинків у сільській місцевості, що не є основним житлом;
- гаражів;

- автомашин або засобів малої механізації; « технології та технологічного обладнання для підприємницької діяльності та ін.;

в) реконструкцію та капітальний ремонт:

- індивідуальних житлових будинків, приєднання їх до інженерних мереж, придбання обладнання для інженерного благоустрою будинку;
- квартир;
- будинків дачного типу та будинків у сільській місцевості, що не є основним житлом;
- автомашин або засобів малої механізації;
- технологічного обладнання та ін.;

г) інші поточні інвестиційні потреби (придбання побутової техніки, меблів, товарів тривалого користування, які будуть використовуватися в підприємницькій діяльності фізичної особи).